

NOORD-BRABANDER.

Donderdag 23 Januarij.

DICTERE VERUM QUID VETAT?
HORATIUS.

KERKELIJKE STAAT.

R O M E.

Zekere dagbladen sprekten over de kenkelijke zaken van Rusland op zulk eene stellige wijze even als of hunne Correspondenten in de onderhandelingen ingewikkeld waren geweest, wel onderfichte lieden verzekeren, dat er niets voorgevallen is, hetwelk de veronderstellingen dier dagbladen wettigt. De Paus heeft pogingen gedaan en niemand twijfelt of hij is in de gelegenheid om nog andere te doen, de laatste Allocutie overigens deed gezerve voorgevoelen. Op den 2e. Februarij, de verjaardag der verkiezing van den regeerenden Paus, zal, als naar gewoonte, een Consistorie gehouden worden, in hetwelk waarschijnlijk het een en ander gezegd zal worden, dat over de zaken van Polen meerder licht zal verspreiden, als tot heden bij het publiek bekend is.

— De Opperste herder heeft aan den abbé de la Tour, Pastoor van den H. Thomas van Arouan, Vikaris generaal van het bisdom van Arignon (Frankrijk) en ridder van de orde der Ontwangenis van Portugal, den titel van kommandeur der orde van het gulden spoor, met den titel van Graaf van het heilig paleis van Lateranen verleend.

Deze geleerde en godtrouwtige hender had aanspraak op deze hooge onderscheiding. De letterkunde is aan zijn eerwaarde vele uitmuntende bijdragen verschuldigd, en de H. Vader heeft alzoo eene diepe kennis en belang belooft.

— Den 22. December heeft Mr. Massi, aartsbisschop van Alessandria en bisschop van Gubbio, henoemd door Z. H. tot apostolischen nuntius bij het hof van Sardinie, deszelfs eerste gelofte bij den Koning te Turin gehad en Hoogst-denzelven zijne geloofsbrieven overhandigd; vervolgens is hij bij de Koningin loegelaten. De prelaat is met het gewoone ceremonieel, aan zijnen rang verschuldigd, binnengeleid. Dit is de eerste wijze, dat er te Turin een nuntius is; vroeger was aan dit hof slechts een zaakgelastigde.

— De H. Vader geeft den 17den Januarij aan al hetveen de vreemde dagbladen, omtrent 1000 artikelen, welke in het land gemeld hebben, is bezijden de voorzijde de kwaal in het aangezicht, die sommige als kanker hebben opgegeven, is geheel verdwenen. Z. H. heeft al de kerkelijke kerstmis plegtigheden bijgewoond.

Den laatste dag van het jaar was de H. Vader met de Kardinalen en prelaten in de vespers, welke in de Sixtus kapel gezongen werden, tegenwoordig; na afloop derzelve begaf Z. H. vergezeld van de kardinalen zich naar de Jesus-kerk om, volgens gebruik, het Te Deum tot dankzegging der in het jaar genotene weldaden, bij te wonen. Op vierde jaarsdag woonde de H. Vader met het heilig kollegie, de protinur en het pausselijke hof de plegtige diensten bij, welke mede in de Sixtus kapel werden gecelebreerd.

— De H. Vader heeft bevolen, dat al de Apostolische brieven der onderscheidene Pausen, waarbij de slavernij of de negehandel verhoeden wordt, zullen worden uitgegeven.

— De Russes van Denemarcken, geschiede echtgenoot van den metwiel Koning, is te Rome in doodsgevaar geweest, en hare ziekte vanstand laat nog veel ongerustheid na.

— De Prinses van Savoyen, zeer populair, in de christelijke wereld hoofdstad door hare weldadigheden, welke zij zelfs onophoudelijk aan de arme kinderen van de armenhuizen te Rome, als hare zuster van liefde, verleend.

ENGLAND

Loe N O E N. den 18den Januarij.

— De koninkrijken van het bleed, hetwelk de Koningin van Engeland bij het huwelijk van haar huwelijk zal dragen, is van tulle d'Holland van 1000 ponden sterling (12000 gulden) kosten.

— Het stoomschip van Stork meldt, dat de stad San Salvador door eene hevige aardbeving geheel vernield is.

— Na de opening van het parlement door de Koningin, heeft de kamer der Gemeenten eene zitting gehouden; de Hertog van Sussex heeft het adres van de trouwredaden Koningin voorgesteld, welke motie door Lord Denham is ondersteund geworden.

— De Hertog van Wellington heeft gezegd dat, daar de Kamer der pairs met die der gemeenten geroepen zal worden, om over dit huwelijk der Koningin zich te verklaren, bij zich moest beklagen over de weinig voldoende wijze, waarop van den beginne af aan, ten dien aanzien, inlichtingen aan het land gegeven waren.

— Waarom heeft men alleen den naam van Prins aan het parlement en de Natie medegedeeld? Waarom niet gezegd dat de Prins een Protestant is. Hij, de Hertog, geloofde dat hij Protestant was, doch daar er ongerustheden in het land ten dien aanzien bestonden, waarop doet men dezelve niet ophouden, door de verzekering te geven dat de Prins een Protestant is? Zijne Groothed eindigde met voor te stellen, om het woord Protestant bij dat van Prins in het adres te voegen, welk amendement door de Kamer werd aangenomen, die vervolgens uit eed ging.

— In de Kamer der Gemeente heeft de heer Cavendish het adres voorgesteld, hetwelk door den heer Somerville is ondersteund geworden.

— Sir R. Inglis beklaagde zich over het weglaten der verzekering, dat Prins Albert Protestant was en drong op het inschrijven van dit woord in het adres aan; echter heeft het adres geene tegenkasting ontmoet en is, met eenige aanmerkingen van de zijde van de heer Peet en eenige uitleggingen der Lords Palmerston en Russell aangenomen.

— De Koninklijke Prins van Hanover heeft eenen lofzang gecomponeerd te eere van de H. Cecilia, welke hij aan den Koning van Saxon heeft opgedragen. Deze hymnus is door 360 muzikanten bij gelegenheid van de honderdjarige feestviering der inbedijding van het orgel der Cathedrale kerk van Altenburg gezongen.

— De ingeboezemde vrees voor de pogingen der Chartisten heeft geen gevolg gehad. Londen is rustig gebleven, de orde is voor dit oogenblik op de andere punten des lands, alwaar onlusten hebben plaats gehad, hersteld.

FRANKRIJK

P A R I S den 19den Januarij.

— De Kapitein Vallée, die een gedeelte der bijeenkomsten van de nationale gardie op den 12den Januarij jl. uitgemaakt heeft, is den 17den voor den raad der prefecture van de Seine verschenen. Na in zijne uitleggingen en mondelijke verdedigingen gehoord te zijn, is deze officier krachtens de artikelen 1, 7 en 61 der wet van den 22sten maart 1831 gedurende twee maanden in zijne functien gesuspendeerd. De andere officieren der nationale gardie, die tevens deel aan die bijeenkomsten genomen hebben, zijn gedagvaard om voor den raad der Prefecture in de eerste dagen dezer week te verschijnen.

— De Graaf Azevedo de Damas is den 15den te Parijs overleden.

— De zoo lang verwachte boodschap van den President der vereenigde staten, is eindelijk verschenen. Zeer uitgebreid volgens gebruik en voor het overige zeer beduidend, treft men in dit stuk vele verklaringen van het hoogste belang aan.

— De President deelt aan het land mede, dat de openbare finantien zeer gunstig en de onderscheidene diensten van staat in goede orde zijn; dat de mogendheden ten aanzien der vereenigde staten zeer genegen zijn geslemd, en er hoop is, om het vraagstuk der grezen van het worden met Engeland geregeerd te zien; zie daar het voldoende gedeelte van dit monsterachtig stuk; van de andere zijde verzet de president zich met kracht tegen het stelsel der banken, de bewaarders der openbare penningen. Hunne instellingen zijn ten gevolge van speculaties, waaraan zij zich overgeven, gevaarlijk, en wat meer is, dat die speculaties den Oceaan overtrekken, is het geheel finantieel stelsel van Amerika aan de willekeur en de Controle der financiers van Groot-Brittanje blootgesteld.

— De President verklaart dezen staat van zaken als noodlottig voor het land en van dien aard om deszelfs onafhankelijkheid in de waagschaal te stellen.

— Men meldt uit Presburg (Hongarije) van den 30sten December

In den nacht van den 19den op den 20sten dezer maand is het schoone dorp Talsø-Tharkenap, in het komitaat van Temeswar, in Hongarije, hetwelk uit 220 huizen en eene bevolking van ongeveer 900 zielen bestond, door eenen brand, die uit wraak was aangestoken, vernield.

Meer dan twee honderd personen zijn in den brand omgekomen en bijna drie honderd andere zijn verschrikkelijk verminkt.

De dader dezer misdaad is in handen der justitie en heeft met de grootste koelbloedigheid al de bijzonderheden beleden.

NEDERLANDEN.

'S HERTOGENBOSCH, den 22 Januarij.

Naar men verzekert, moet er in de meeste Afdelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, bij het onderzoek van de ontwerpen van wet, betrekkelijk de herziening der Staatsregeling, op aangedrongen zijn, dat, alvorens men tot de vaststelling der wettelijke en noodzakelijke veranderingen in de Grondwet zou overgaan, van Regerings wege eene wet werd aangeboden, waarbij het Hertogdom Limburg een deel des Rijks verklaard werd, en het met België gesloten vredes-verdrag, voor zooveel het grondgebied betreft, als het ware wettig werd bekrachtigd.

Men vermeende dat de Regering alsdan het Hertogdom, op eene grondwettige wijze zou kunnen organiseren, het zijne vertegenwoordigers zou kunnen benoemen, en deze alzoo zouden kunnen geroepen worden om mede te werken tot de vaststelling der Staatsregeling, waaronder ook dat Hertogdom zal leven. Men meende dat dit regtvaardig en staatkundig zou zijn, daar het anders den schijn zou hebben, als of Limburg als een wingewest werd behandeld, waarover naar goedvinden en willekeur kan worden beschikt, zonder dat zijne ingezetenen zelve in hunne belangen zouden worden gehoord.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van maandag hebben de heeren *de la Court* en *van Alphen* kennis gegeven, dat zij door ongesteldheid verhinderd werden de Vergadering bij te wonen.

Bij de Kamer zijn ingekomen de volgende petitiën, als: 1°, van *P. Cleban*, houdende klagten over hem op Java aangedaan onregt; 2°, van veehouders te Nieuwkoop, Bodegraven en andere gemeenten in Zuid-Holland, die verzoeken, dat de voorgeselde belasting op de runderen worde verhoogd, ten einde zij, bij voorkomende gelegenheid, meerdere schadeloosstelling zouden erlangen, dan thans het geval is; 3°, van grond-eigenaren uit Noord-Brabant, betrekkelijk de landverbeteringen en de novale tienden; 4°, van ingezetenen uit Leyden, behorende tot de afgescheidenen van het Hervormd Kerkgenootschap, die verzoeken, dat bij de aanstaaende herziening der Grondwet art. 190 en volgende daarvan zoodanig worden gewijzigd, dat niemand om de uitoefening zijner eeredienst zal kunnen worden vervolgd; 5°, van *Reynders* en andere grond-eigenaren en landbouwers uit Groningen, die veranderingen in de Grondwet verlangen, en artikelsgewijze opgeven, waaruit die zonden moeten bestaan; 6°, van *van den Heuvel*, te 's Gravenhage, die er op aandringt, dat de Grondwet met geene overhaasting plaats hebbe; 7°, van een ingezetenen uit Amsterdam, die zich beklagt, dat hij de dood-acte niet verkrijgen kan van zijn zoon, die in militaire dienst is overleden, enz.

Al deze adressen worden aan de Commissie tot de verzoekschriften verzonden, die bij monde van den Heer *Vijshuis* verslag doet op een vijftal requisten van veehouders uit Bodegraven, Nieuwkoop, Alphen en andere gemeenten in Zuid-Holland, die den treurigen toestand schreien, waarin zij zich ten gevolgen der voortdurend heerschende longziekte onder het rundvee bevinden, en tevens verzoeken, dat de voorgeselde belasting op het rundvee worde verhoogd, ten einde de schadeloosstelling, welke zij thans ontvangen en die zij voor veel te min houden, onverhoopt, in het vervolg van tijd hooger zal kunnen gesteld worden. De rapporteur stelt voor, namens de Commissie, deze petitiën ter inzage der leden ter griffie neder te leggen.

De Heer *Brongers*, lid der Commissie voor de verzoekschriften, merkt op, dat de rapporteur op deze vijf requesten wel namens de Commissie spreekt, maar de leden, immers zeker hij, bij het opmaken van dit verslag, en alzoo bij de vaststelling der conclusie daarvan, niet gekend zijn geworden.

De Heer *Vijshuis* heeft geantwoord, dat deze requesten betrekking hadden tot een aanhangig ontwerp van wet, en dat het besluit, hetwelk ten dien aanzien zal worden genomen, hem niet twijfelachtig toescheen.

Bij het bestaande verschil van gevoelen over dit punt, wordt besloten dit rapport tot eene volgende Zitting in advies te houden, terwijl de Commissie door dit incident buiten staat is eenig verder verslag uit te brengen.

HERZIENING DER GRONDWET.

Houding der Tweede Kamer.

Slechts weinige dagen geleden werd er door vijf leden der Kamer een belangrijk voorstel gedaan, en er is daarvan geene sprake meer. Ongeschiedlijk moest hetzelfde tot eene goede uitkomst leiden, en de groote meerderheid der Kamer heeft het niet ondersteund. Welke is daarvan de oorzaak?

Toen in December jl. de ongelukkige voorstellen, tot wijziging der Grondwet aan de Kamer werden aangeboden, was de eerste algemeene kreet der leden, dat dit gewichtig onderwerp spoedig moest worden behandeld. En met algemeene stemmen, op slechts eene na, werd besloten, den 13den dezer weder te vergaderen en zich alsdan met dit belangrijk onderwerp bezig te houden. Toen nu de leden zich op den bepaalden dag weder in de residentie

bevonden, wisten zij eigenlijk niet, wat zij zouden doen. Zouden zij aanvagen met voordragten te onderzoeken, welker verwerping reeds bij derzelve indiening konde te gemoet gezien worden? Of zouden zij dadelijk nieuwe voordragten tot wijziging der Grondwet der Kamer aanbieden, den hoop der zake als het ware verdringen, en gaarne loopen, dat het eene voorstel het andere zou verdringen, zoo dat men ten slotte niet meer zou weten aan welk ontwerp men de voorkeur zou geven, welke voordragt men het eerst zou behandelen? Vijf leden seiden een middel voor, om de kamer uit den onpeijelijken toestand te redden, waarin zij zich geplaatst zag. Op zich zelve verdiende dat middel allezins de goedkeuring van een ieder. Het leidde tot eene regelmatige behandeling der zaak. Het strekte om met juistheid het gevoelen van de meerderheid der kamer te leeren kennen. Het had ten oogmerk, om de in de grondwet te brengen wijzigingen met de meeste nauwgezetheid te overwegen en zoodanige voordragten te doen, en de zaak derwijze te behandelen, dat het gouvernement inderdaad niet zou hebben kunnen weigeren aan de wenschen van verre weg de groote meerderheid der volks-vertegenwoordigers, aan de stem des getrouwen Nederlandschen volks, te voldoen. Zulk een voorstel moest voorzeker algemeene bijval vinden en wij hechten er volgaarne onze goedkeuring aan. Ja, wij waren zelfs verheugd, dat zoodanig voorstel gedaan was, en wij dankten daarvoor de vaderlandsche mannen, die als de ontwerpers daarvan optraden.

Wij moeten echter bekennen, dat de Kamer, bij het onderzoek van het voorstel, hetzelfde uit een ander oogpunt heeft beschouwd, dat van hare voorzigtigheid, wijs beleid en doorzigt getuigt en op nieuw doet zien, dat zij kalme met ernst weet te paren en dat zij in de moeilijkste oogenblikken de meestmogelijke beradenheid niet uit het oog verliest. Hoezeer men dan tegen het voorstel zelf weinig had in te brengen en het zelfs wenschelijk achtte, dat de Kamer, bij het in overweging nemen van dit aangelegen onderwerp, den weg kon volgen, dien de voorstellers zoo gaarne gewenscht hadden, dat zij zoh inslaan, meende men algemeen, dat de voorzigtigheid het sfaadder voor alsnog dit of soortgelijk besluit te nemen. Immers men merkte aan, dat het later niet te regtvaardigen zou zijn, dat men de voorstellen, nopens de Grondwet, die van Regeringswege aan de Kamer waren aangeboden, zelfs niet onderzocht zou hebben. Hoe onvoldoende en onaannemelijk die voordragten ook mogten zijn, was het nog een grondwettige pligt der kamer, die wets-ontwerpen te onderzoeken, terwijl zij bij die gelegenheid in staat gesteld was, al haar leedgevoel over de handelwijze der Regering te betuigen en hare wenschen en verlangens te kennen te geven. Alsdan zou de Kamer kunnen afzien, wat de Regering daarop zou antwoorden. Mogt het haar nu blijken, dat het bewind weigerachtig bleef, in dit opzigt, aan het algemeene verlangen te voldoen, kon de Kamer de voordragten, waarschijnlijk met algemeene stemmen, als onvoldoende, afkeuren en stond het haar alsnog volkomen vrij, dadelijk een geheel afgewerkt ontwerp van gewijzigde grondwet, hetwelk in dien tusschen tijd zou worden vervaardigd, in overweging te nemen. Kortom, met behoudende het onpeijelike, reeds dadelijk in vijandige houding tegen over de Regering te plaatsen en gaf er veeleer de voorkeur aan, het gezag nog eene laatste gelegenheid te geven, om van het dwaalspoor terug te keeren, dat het zoo droevig, ten aanzien van dit gewichtig onderwerp, is ingeslagen.

Inderdaad, wij bewonderen de Tweede Kamer. Niettegenstaande zij zich in de hoop en verwachting, welke zij negen jaren lang gekoesterd heeft, geheel en al teleur gesteld heeft gezien; in weerwil bijkans elk lid er zijne innige smart niet over verbergen kan, en men algemeen naar een belag ontwerp haakt; ja ondanks ieder lid als het ware voorwaarts wiften zoo gaarne zou zien, dat er met krachtige hand aan een doelmatig gewijzigd ontwerp tot herziening der grondwet werd gearbeid; te midden van dat alles verliest de Kamer de meestmogelijke gematigdheid niet uit het oog, belooft zij eene lofwaardige wellevendheid.

De Tweede Kamer wil alzoo den laatsten stap doen. Zij wil ook bij deze aanleggenheid toonen, dat tegenstand haar onaangenaam valt. Zij wil doen zien, dat niets haar aangenamer zal zijn dan dat de Regering zelve, ten dezen, doeltreffende voorstellen aanbiede. Zij wil later, wanneer zij zich onverhoopt gedwongen mogt zien, om met kracht te handelen, het verwijt niet hooren; de Kamer heeft de Regering zelfs niet in de gelegenheid gesteld, om aan haar verlangen te voldoen; op geene wettige wijze is het gevoelen der kamer aan het gouvernement gebleken; wie weet wat de Regering gedaan zou hebben, indien zij met den algemeenen wensch, zoo binnen als buiten de kamer, door de vertegenwoordigers ware bekend gemaakt.

Wel nu, de Regering zal dien wensch op eene allezins wettige wijze welhaast vernemen. Het verslag van de zittingen der afdelingen, dat haar eertlang zal worden aangeboden, zal haar met dien wensch bekend maken. Zij zal daaruit ontwaren, dat zij zich in hare meening ten dien aanzien zeer bedrogen heeft. Zij zal bemerken, dat de Tweede Kamer, hoewel maar openhartig en onbewimpeld te werk gaat, dat zij, hoe haar ook het niet nakomen der in 1831 gedane belofte moge grieven, echter kalme weet te handelen. De Regering zal zich op nieuw kunnen overtuigen, dat het de wensch, ja eene behoefte des volks is, dat de grondwet van den staat herzien worde naar den grondslag van de nitmuntende *Proeve* van den hoogleeraar Thorbecke. Zij zal ontwaren, dat de Tweede Kamer, is het noodig, voornemens is, met kracht en ernst te handelen, even zoo als dit in December jl., ten aanzien van de ontwerpen der finantie wetten, heeft plaats gehad.

Ja, wij herhalen het, de Tweede Kamer is stellig voornemens deze gelegenheid niet te laten voorbijgaan, zonder dat in de Grondwet die noodzakelijke en doelmatige verbeteringen worden gebragt, waarvan de hoop gegeven of de toezegging gedaan is. Mogt de

regering vermeenen, niet verder dan hare tegenwoordig aanhangige voordragten te moeten gaan, dan zal de kamer geene poging on- aangewend laten, om het loffelijke doel, dat zij beoogt, te be- reiken.

Wij bidden dan de regering, dat zij gehoor verleene aan de stem van de brave volksvertegenwoordigers van dat getrouwe Nederl. volk, dat in de moeilijke tijden, die wij sedert 1831 hebben doorgebracht, het vaderland en den troon heeft gered. Wij smeeken het haar, zoowel in het belang van Nederland als in dat van haar zelve!

N. EN P.
(Handelsblad).

REDEVOERING van den Heer Mr. J. L. A. Luyben,
betreffende het ontwerp tot vaststelling der begroo-
ting voor 1840, uitgesproken in de zit-
ting van de tweede Kamer der Staten
Generaal op Maandag den 28sten
December 1839.

Ik was aanvankelijk van voornemen, ter gelegenheid van de be- raadslaging over de begroolings-wetten het woord niet op te ne- men. Ik meende toen, mij geheel te kunnen gedragen naar de aanmerkingen der 3de afdeeling dezer vergadering voor de maand October, waarvan ik deel maakte, en waarin ook mijne beden- kingen over die wetten zijn vervuld. Thans echter noopt mij het gebeurde, ten aanzien der voordragt van wet tot eene leening van 56 millioen ten laste onzer Overzeesche bezittingen, over de onderhavige zaak voor eenige oogenblikken uwe toegevendde aan- dacht te verzoeken.

Al dadelijk moet ik U. Ed. Mog. verklaren, dat ik terugdeins voor eene begrooling van uitgaven, welke die van het loopende jaar met het schrikbarende cijfer van f 10,879,072.83 overschrijdt; dat in tijden, welke spaarzaamheid en bezuiniging vorderen, ten einde de geleden rampen van negen jaren van spanning en oppfer- ring te lenigen, door mij geene verhoogingen van f 34,000 op het departement van buitenlandsche zaken, van f 173,050 op dat van binnenlandsche zaken, van f 8,221,625.36 op dat van finantien en van f 3,191,500 op dat van oorlog, kunnen worden toegestaan. dat eene begrooling, welke in de meeste onderdeelen der hoofd- stukken naar verhooging van traktementen en andere uitgaven streeft, mijne goedkeuring niet kan wegdragen; dat ik het noch voor de natie noch voor mijn geweten kan verantwoorden, de pen- sionen op eens met de enorme som van meer dan zes tonnen gouds te helpen verhoogen.

Wanneer ik tegen de uitgaven van f 56,378,600 stel de midde- len tot bestrijding dier uitgaven, dan stuit ik immers al aanstonds op een te kort van f 11,220,000, te vinden uit de geldmiddelen der overzeesche bezittingen? Voor dat de wet, heden bij ons in- gekomen, zal zijn beoordeeld en aangenomen, blijft dit struikel- blok voor ons bestaan. Ik word dan al meer overtuigd, dat er in dit tijdsgewricht aan geene vaststelling van begrooling te denken is. Dit gevoelen wordt bij mij nog door het zoo even voorgedragen wets-ontwerp gestaafd. Trouwens, daarin wordt eene leening van f 4,000,000 tot dekking van het tekort van het amortisatie-syn- dicaat bedoeld. Zoude bij de regering ook het voornemen berleven, om dien kanker van staats inkomsten niet uit te roeijen? Ik wil het niet hopen, maar waarom aan de strekking en aanwending van die millioenen dan geene andere, *althans meer omschre- vene* benaming gegeven. In zulken stand van zaken, ik herhaal het, Ed. Mog. Heeren! mag ik deze begrooling niet aannemen. Onderlussen moet de regering worden in staat gesteld, om zich staande te houden. Hiertoe wil ik ook gaarne medewerken en eene crediet-wet voor zes maanden toestaan. Dan kan inmiddels het huishouden van Staat op andere grondslagen worden ingerigt, dan kan mindere omslag in het beheer der verschillende departementen van algemeen bestuur, doorslaande besparingen in de uitgaven tot stand brengen, dan is men wellicht in staat, om zoo al niet dadelijk, dan toch na verloop van weinige jaren, de gewone in- komsten tegen de lasten te doen opwegen, dan zullen eenmaal de rijke vruchten onzer volkplantingen in andere werelddeelen kunnen strekken tot vernietiging der schulden van het moederland. Met een wijs en spaarzaam bestuur schijnt het mij allezins mogelijk, dat wij het ongeluk vermijden, ons door een van konings Minis- ters, bij de beradslaging over de leenings-wet van 56 millioen, in geval dat die wet niet werd aangenomen met hoogen ernst en klein van woorden voorspeld; dan komt het mij voor, dat die don- kere tijden der toekomst, waaraan het toen sprake was, nog wel eenige maanden zullen ontvangen en alles niet als verloren moet worden beschouwd.

Is waar, wij verminderden eenmaal de opeenten op eenige middelen, om het over de overzeesche bezittingen niet was geschied. De ophrengst van Oost-Indië werd toen gezegd, konde het daar- uit ontstaan tekort dekken. Maar nu de zaken van die Overzeesche bezittingen zijn opengelegd, blijkt het, dat zulks nog nimmer het geval was, en thans de koloniale kas door eene leening moet worden gestijfd, om zich van zeer nadeelige verbindtenissen, welke aan die dekking van middelen zijn vastgehecht, los te maken. Ik erken het, ik vertrouwde op die hulpbron en heb mijne toestem- ming aan die vermindering gegeven. Nu ondervind ik tot mijn leed- wezen, dat ik mij door het lokaas van vermindering der lasten van de ingezetenen van het getrouwe Nederland heb laten vangen. Bij de opheffing der Oost-Indische aangelegenheden, is het mij voorgekomen, als of die vermindering van lasten ten doel heeft gehad, om naar buiten het bewijs te leveren, dat het systema van vol- harding de schatkist niet dermate uitputtede, als men wellicht el- ders veronderstelde, dewijl de regering bij alle de kosten van het leger, en de rentebetaling ook voor het Belgisch aandeel in de staatschuld, zulken overvloed van inkomsten bezat, dat zij tot die

vermindering van lasten konde overgaan. Het was dus niets anders, dan eene ijdele ostentatie, van welke wij thans de naweën ge- voelen.

Indien ik denken konde dat de meerderheid van deze vergadering, bewogen door het blaten beschikking houden van f 2,000,000 der voor ons liggende begrooling, zoude aarzelen, om Z. M. eerbiedig- lijk te verzoeken, de begroolings-wetten in nadere overweging te nemen, dan zoude ik mij verplicht achten de begrooling in alle hare onderdeelen te onderzoeken en, met uitzondering van het vierde en het achtste hoofdstuk (justitie en marine), te bestrijden. Daar ik weet, dat de geheele vergadering de regering wil en zal onder- steunen, doch geloof, dat de meerderheid van diezelfde vergadering, in afwachting van eene andere inrigting van het huishouden van Staat, door de herziening en wijziging van de grondwet, zulks door het verleenen eener crediet-wet zal betrachten, oordeel ik het doel- loos in specialiteiten te treden. Een enkel woord ten aanzien van de gegeven antwoorden der regering op de aanmerkingen van de afdeelingen dezer vergadering, zal ik mij evenwel veroorloven. In eene nota, gevoegd bij het proces-verbaal van de derde afdeeling, was beweerd, dat het personeel der griffien bij sommige arrondis- sements-regibanken niet toereikende is, om naar behooren in de dienst te voorzien. De regering heeft daarop geantwoord, dat zij zich van die zaak niet heeft kunnen overtuigen. Intusschen kan ik haar de stellige verzekering geven, dat, met den hesten wil van den griffier en deszelfs substituut, de expeditie der vonnissen en andere akten bij de arrondissements-regibank te 's Hertogenbosch, groote vertraging lijden moet. Die regibank heeft vier gewone te- regtzittingen in de week en zeer vele zaken te beslissen. De regter- commissaris is bijna dagelijks op dezelfde uren van die teregtzittin- gen met de instructie van criminele of correctionele processen onle- dig. Het gebeurt derhalve doorgaans viermaal in de week, dat en de griffier en de substituut-griffier, niet zelden gedurende den ge- heelen voormiddag, buiten de griffie zijn geoccupeerd. Wanneer in zulke oogenblikken akten ter griffie moeten worden gepasseerd, welke spoed vereischen, is daar niemand, om deze te ontvangen. En, dat de expeditie van vonnissen aldaar niet met den noodigen spoed kan worden verrigt, is aan geenen redelijken twijfel onder- hevig. Ik durf deze aangegene zaak mitsdien andermaal aan de ernstige overweging der regering aanbevelen, en herhalen, dat, in- dien men aldaar de registers onder het werk niet wil doen bezwijken, ook de benoeming van een zevende lid in die regibank van de drin- gendste noodzakelijkheid is. Ik heb gezegd.

s Bosch den 18den Januarij 1840.

Tot groot genoegen van hen, die belang stellen in de steeds toe- nemende verfraaijing van onze stad, *tant va la cruche à l'eau.. publicus urbis aspectus.* — Om niet te gewagen van het *in petto* zijnde gazlicht, noch van de meerdere uitbreiding van de reeds be- staande wel belommerde plantagie en wandeling, noch van het dem- pen van de haven en de in stede van dien bereids geprojecteerde prachtige bassin (men lette wel dat slechts gewacht wordt dat de omliggende huizen, de haven gedempt hebben), noch van het op- trekken van St. Jans toren, die eerstdaags, door zijne fijn uitge- werkte reuzen gestalte de menigte zal verstompen, noch van de al reeds vervaardigde hard- steenen boogen over de rivier de Dieze te leggen, noch van de in ontwerp zijnde trottoirs van *asphalte de seijzel*, noch van de smaakvolle comede-zaal enz. enz. — Ver- spreidde zich heden de mare dat men steeds en onafgebroken, ijve- rig en onvermoeid bedacht zal zijn om een plan in overweging te nemen, ingevolge hetwelk een ontwerp van verbeteringen en veran- deringen, aan het paleis van justitie te bewerkstelligen, zal worden overwogen. *Festina lente... Recte... sed festina!*

ONDERWIJS.

Met zeer veel genoegen heb ik de artikelen gelezen, nopens de *Vrijheid van Onderwijs*, die in het dagblad de *Noord-Brab- ander* van den 28sten November jl. en eenige volgende zijn me- dededeeld. — Ik heb de bedaardheid van den Schrijver bewonderd en niet minder de gegrondheid zijner vertoogen, waarin zoo over- tuigend wordt bewezen, dat de Roomsche Catholijken gegronde re- denen hebben zich over de bestaande inrigtingen en de verordenin- gen betrekkelijk het publiek onderwijs te beklagen, en dat brave ouders redenen van beduchtheid hebben voor hunne kinderen, die op de openbare scholen onderwijs ontvangen.

Het is waar, men kan hiertegen opmerken, dat tijdens de repu- blik, wanneer de Roomsche Catholijken van alle burgerlijke regten verstoken waren, nergens dan protestantsche schoolmeesters wierden gevonden, dan men gelieve tevens op te merken, hoe het onderwijs als toen plaats had; de kinderen leerden als papagaaijen lezen en schrijven, onverschillig in welke boeken, meestal protestantsche catechismussen en Evangelieboeken, maar over den inhoud daarvan werd geen onderwijs gegeven, dit zoude ook geen invloed gehad hebben, de kinderen waren gepreventieerd, dat het gereformeerde boeken, die de meester hun bezorgde, waren, de meest goede ingezetenen, die hunne kinderen een meerder of hooger onderwijs wilden doen geven, zonden dezelve buitenlands, alwaar het op de grenzen dan geene goede scholen ontbrak. Thans is het geheel an- ders; nu ontvangen de kinderen van hunne eerste jeugd een bere- deneerd onderwijs, en dit uit boeken die wel niet opzettelijk protes- tantsch zijn, en waarvoor minder te vreezen was, maar uit boeken, die eene onverschilligheid in den godsdienst leeren en bij alle ge- legenheden de R. C. Kerk en Godsdienst, vooral wat het geschied- kundige aangaat, verkeerd, zoo niet hatelijk, afgeschildert en, terwijl daarenboven nog door eenige schoolonderwijzers van het hunne daarbij wordt gevoegd.

Het ware te wenschen, dat de schrijver der hierboven aangehaalde artikelen, konde besluiten dezelve vereenigt en afzonderlijk te druk-

ken en mitgeven, en ik darf vertrouwen, dat deze verloopen over het algemeen en zelfs bij onpartijdige en weldenkende protestanten van eenen gunstigen invloed zouden wezen. Een Roomsche Catholijk,

ADVERTENTIEN.

Heden verlost voorspoedig van eene Dochter M. C. HANSEN, Echgenote van

C. G. VAN DIJREN,
Med. Doctor, Chirurgijn
en Vroedmeester.

Grave,
18 Januarij 1840.

Bij J. T. SOMMER, Boekhandelaar te Almelo is uitgegeven en alomt verzonden:

1. J. WILDT, Gemeenschappelijke Avondgebeden en Litanien, op elken dag der week, voor R. C. Christenen, naar het Hoogd. Kerkelijk goedgekeurd. Prijs f — 40. Cts.

2. Keur van uitgezochte Leerredenen, bijeenverzameld door Dr. RISS en WEIS, uit het Hoogduitsch vertaald door P. KROES, R. C. Pastoor te Edam. Kerkelijk goedgekeurd. 2 deelen. Prijs f 2.40.

P. S. Door het overlijden des Eerw. Heer KROES wordt de uitgave van het 3de deel eenigen tijd vertraagd.

3. Proeve eener gemakkelijke Handleiding voor het inwendig Gebed, door Baron CLEMENS AUGUST, Droste tot Vischering, Aartsbisschop van Keulen, uit het Hoogduitsch vertaald door P. KROES, R. C. Pastoor te Edam, met Portraff. Kerkelijk goedgekeurd. Prijs f 1.50.

Idem met bijlage. „ 2.00.

4. Korte Schets der H. Geschiedenis, tot gebruik en onderwijs in Kerken en Scholen, uit het Hoogduitsch vertaald door P. KROES, R. C. Pastoor te Edam. Kerkelijk goedgekeurd, tweede en vermeerderde druk. Prijs 30 Ct.

5. A. DE LIGUORI, Bezoekingen van het Allerheiligste Sacrament des Altaars en van de altijd onbevleete Maagd MARIA, voor elken dag van de Maand. Een volledige Gebedenboek voor R. Catholijken, naar de Hoogduitsche uitgave door S. WULPERINK, R. C. Pastoor te Ootmarsum, tweede druk, Kerkelijk goedgekeurd. Prijs f 1.—.

N.B. Hetzelve is ook in alle soorten van banden te bekomen.

6. C. SCHMID, het Houten Kruis, eene kleine geschiedenis der vorige Eeuwen tot Troost voor Lijdenden, tweede verbeterde druk. Prijs f — 30.

Idem in Carton „ — 40.

7. A. STANDENRAUS, het Heilige Land, of Beschrijving der merkwaardigste plaatsen des Heiligen Lands en der Stad Jeruzalem, benevens eene Geschiedenis van het Lijden en Sterven van onzen Heer en Zaligmaker JESUS CHRISTUS, en van de Verwoesting van Jeruzalem, naar het Hoogduitsch. Prijs f — 25.

Idem met eene Kaart van Palestina „ — 40.

Voor een Roomsche Catholijk Weeshuis in eene der voornaamste steden van Zuid-Holland wordt gevraagd een ONDERWIJZER van een affezias onbesproken gedrag, geschikt om een zeker getal kinderen behalve het lezen, schrijven en rekenen te kunnen leeren, ook Godsdienstig onderwijs te kunnen geven en wegens het nakomen der huisselijke regel-lucht maakzaam te zijn.

Het salaris met wisse kost, inwoning enz. is f 150 's Jaars. Adres met gefrankeerde brieven onder letters W. H. aan den Drukker en Uitgever dezes voor of uiterlijk op den eerste Februarij.

De Notaris M. O. L. H. U. Y. Z. E. N. te Vught, zal aldaar in de Herberg Het Bistje, op Zaterdag den 1sten Februarij 1840 des namiddags om 4 uren Provisioneel, en op Zaterdag den 8sten Februarij Finaal verkoopen:

Een HUIS bevattende twee WONINGEN, WERKHUIS, ERVEN en HOF, staande te Vught aan den Straatweg, Wijk Waterkant; voorts een Perceel TEEL-LAND, onder Cromvint op de Hoogakkers, groot 83 Rooden, 10 Ellen, en een Perceel TEELLAND, onder Boxtel aan de Rand, genaamd Het Hemetrijk, groot 16 Rooden, 55 Ellen.

Information te bekomen bij gedekten Notaris.

Op Woensdag den 29sten Januarij 1840, des morgens om 9 ure zal de Notaris J. W. VAN DE VEN, residentende te Helmond, voor den Hoogwett. Eerw. Heer Jonkheer VAN DER BRUGGEN VAN CHOYE, onder Stiphout publiek verkoopen:

Eene aanzienlijke partij Schoone en Zwarte EIKEN BOOMEN, zeer geschikt voor Afferle, Mofen, Timmer en Kuiphout.

En eene partij BEUKEN, LINDEN, IJPEN en Zwarte MASTBOOMEN.

Allen staande in de nabijheid van het Kasteel van Croij onder Stiphout.

De bijeenkomst zal zijn aan het Kasteel voornoemd. Betaaldag 1° October dezes Jaars.

ZEGT HET VOORT.

Te Hertogenbosch bij D. A. A. DE ROOIJ, Boek- en Courantdrukker.

Men vraagt een ZIJDEN-HOEDENMAKER en een PETTENMAKER tegen ruim loon en vast weekloon geheel Jaar door; doch wordt verpicht dat zij hun in den grond verstaan en keurig werken, alsmede bewijzen van eerlijkheid en goed gedrag, kunnende overleggen. Adres: persoon of per gefrankeerde brieven onder J. M. T. aan den Boekhandelaar M. H. VAN HONGOND T. Utrecht.

GRANENMARKT.

Te Amsterdam van Maandag den 20sten Januarij.

Over het geheel blijft de handel in Granen nog zeer stil; er is alleen verkocht: 118 p. i. Riga Rogge tot f 165 en 119 p. Russisch Pommer tot f 165; in de overige artikelen is niets omgegaan.

In zaden is niets omgegaan.

Raapolie was haauw met veering kooplust per 6w. f 35; Vlieg f 34; 34; f Mei f 33; 1; Sept. en Oct. f 33; 33.

Lijnolie per 6w. 28; Vlieg. f 27; 1. Hennepolie per 6w. f 33; Vlieg. f 32.

Raapkoeken f 10; 1. Lijnzaad f 10; 1.

BOUWLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

De Belgische fondsen waren den 21sten dezer te Brussel de 5 pCt. 53; de 5 pCt. 100; de 4 pCt. 93; de 3 pCt. 71. De Ardains 24.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Heden, Maandag den 20sten Januarij 41 Ure

Werk. Schuld. 2 pCt. 51; 1/2. Dito. 5 pCt. 98; 1/2. Kanabilj. f 23; Synd. 4 pCt. 91; 1/2. Handelm. 108; 1/2. f 109 O. Inde 5 pCt. 95; 1/2. Ardains. 85 p. st. 24; 1/2. Dito. Coupons 18

Oude Russen 105; 1/2. 105 Roebels 6 pCt. 69; 1/2. Braziliën 76 Columb. 20; 1/2. Peruani 11.

Latere Berigten.

PARIS, den 20sten Januarij.

Men leest in den *Moniteur*.

Gisteren tusschen een en twee uren hebben eenige doch minder talrijke troepen zich op de beursplaats doen zien. Er was niet een nationale garde in uniform; geene uiterlijke daden van dien aard als laatstleden Zondag hebben zich geopenbaard.

— De berigten uit Algiers onder dagteekening van den 19 dezer melden, dat geene belangrijke gebeurtenis in Algerie nog heeft plaats gehad. De Arabieren hebben zich in het Midija niet meer doen zien. Oran, Bona, en Constantine genieten eene rothomene rust.

— In een rapport uit de vallei van de Maarschalk Vallee bijzonderheden over het gevecht van Ouad-Haley, hetwelk den 31 December geleverd is, op.

— Indien men den *Courrier de Lyon* kan gelooven, doen de laatste tijdingen uit Zwitserland in het Kanton Lucerne eene revolutie, en eene Oostenrijksch-piemontesche tusschenkomst in de zaken van Tessin, voorgevoelen.

— Partikuliere berigten uit Madrid van den 13 Januarij houden het volgende in. De rust blijft alhier heerschen. Aanstaanden Zondag begint de verkiezings-strijd. De lijst der kandidaten van de gematigde partij worden rondverspreid, en er zijn 20,000 exemplaren van gedrukt. De keuzen zijn uitmuntend.

De heer de *Rumigny* heeft gisteren een prachtig bal gegeven, hetwelk door de notabiliteiten der gematigde partij werd bijgewoond.

Wij zijn overigens zonder eenige berigten; men geloof echter dat er binnen kort eene beweging van *Hepartivo* zal plaats hebben. De fondsen zijn aan de beurs gezeten, de 5 pCt waren 28; 1/2 kontant.

— In de Correspondentien van den *Echo de l'Arragon* van den 16 wordt uit Mas de las Matas van den 8 gemeld.

Volgens de laatste berigten is *Cabrera* naar Morella overgebracht. De inwoners diër stad hebben hem te midden der levendigste bijjuichingen ontvangen.

Boske heeft onze troepen aangevallen op het oogenblik dat zij uit Canada terugkeerden. In deze ontmoeting is de brader van *Cabrera* met zes andere opstandelingen door de troepen krijgsgevangen genomen.

Wij hebben in dit gevecht een luitenant van het 4e regiment garde, en een grenadier verloren, terwijl zes manschappen lichtelijk gewond zijn. De vijand heeft veel volk verloren en een groot getal gewond gehad.

— De Kapitein Generaal van Niery Castille meldt, dat de kommandant van Censientos de onderwerping van *Gabecillo* Pandon heeft ontvangen, die aan het hoofd van zes man hevige buitenspoorigheden bedreef.

(*Courant van Madrid* van den 13 Januarij.)